

VARNA EVROPA V BOLJŠEM SVETU

EVROPSKA VARNOSTNA STRATEGIJA

Uvod

Evropa še nikoli ni bila tako uspešna, varna in svobodna. Nasilju iz prve polovice dvajsetega stoletja je sledilo obdobje miru in stabilnosti, ki mu v vsej evropski zgodovini ni primere.

Ustanovitev Evropske unije je bila v središču tega razvoja. Spremenila je odnose med našimi državami in življenja naših državljanov. Evropske države so se zavezale, da bodo spore reševale po mirni poti in sodelovale v okviru skupnih institucij. V tem obdobju sta pravna država in demokracija postopno prevladali in avtoritarni režimi so se spremenili v varne, stabilne in dinamične demokracije. S postopno širitvijo se uresničuje vizija združene in mirne celine.

Nobena država ne more sama rešiti večplastnih problemov, s katerimi se soočamo v današnjem času

Združene države Amerike so – zlasti v okviru Nata – odigrale odločujočo vlogo pri evropskem povezovanju in evropski varnosti. S koncem hladne

vojne so ZDA postale glavni vojaški akter. Kljub temu pa nobena država ne more sama rešiti večplastnih problemov, s katerimi se soočamo v današnjem času.

Evropa se še naprej sooča z grožnjami in izzivi na področju varnosti. Izbruh spopadov na območju Balkana je bil opozorilo, da vojna na naši celini še ni preteklost. Oboroženi spopadi v zadnjem desetletju niso prizanesli prav nobeni regiji na svetu. Večinoma so to notranji spopadi in ne spopadi med državami, žrtve pa so pretežno civilno prebivalstvo.

Evropska unija je s 25 državami članicami in več kot 450 milijoni prebivalci, ki proizvedejo četrtno svetovnega bruto nacionalnega proizvoda

Evropska unija je s 25 državami članicami in več kot 450 milijoni prebivalci, ki proizvedejo četrtno svetovnega bruto nacionalnega proizvoda (BNP), nesporen svetovni akter ... Zato mora biti pripravljena prevzeti odgovornost za svetovno varnost in boljši svet.

(BNP), in z različnimi instrumenti, ki so ji na voljo, nesporen svetovni akter. V zadnjem desetletju smo evropske sile napotili v tuje države, celo tako oddaljene, kot so Afganistan, Vzhodni Timor in DR Kongo. Zaradi vse bolj enotnih evropskih interesov in krepitve medsebojne solidarnosti EU smo postali bolj verodostojen in učinkovit akter. Evropa mora biti zato pripravljena prevzeti del odgovornosti za svetovno varnost in izgradnjo boljšega sveta.

I. PODROČJE VARNOSTI: GLOBALNI IZZIVI IN KLJUČNE GROŽNJE

Globalni izzivi

Po koncu hladne vojne postajajo meje vedno bolj odprte, zato so notranji in zunanji vidiki varnosti nerazdružljivo povezani. Trgovinski in investicijski tokovi, razvoj tehnologije in širitev demokracije so omogočili svobodo in blaginjo številnim ljudem. Drugi pa menijo, da globalizacija prinaša nezadovoljstvo in nepravičnost. Ta razvoj je prav tako izboljšal možnosti sodelovanja nedržavnih skupin v mednarodnih odnosih in povečal odvisnost Evrope od medsebojno povezane prometne, energetske, informacijske in druge infrastrukture ter s tem njeno ranljivost.

Po letu 1990 je skoraj 4 milijone ljudi izgubilo življenje v vojnah – 90 % teh žrtev je bilo med civilnim prebivalstvom. Več kot 18 milijonov ljudi po svetu je zaradi spopadov zapustilo domove.

Petinštirideset milijonov ljudi umre vsako leto zaradi lakote ali podhranjenosti... AIDS prispeva k razpadu družb... Varnost je nujen pogoj za razvoj.

V večini držav v razvoju so revščina in boleznimi razlog za neizmerno trpljenje in vse bolj pereče probleme na področju varnosti. Skoraj 3 milijarde ljudi, polovica svetovne populacije, se preživlja

z manj kot z 2 evroma na dan. Petinštirideset milijonov ljudi vsako leto umre zaradi lakote ali podhranjenosti. AIDS je postal ena od najpogubnejših pandemij v človeški zgodovini in je razlog za razpad celotnih družb. Nove bolezni se lahko zelo hitro razširijo in ogrozijo cel svet. Države podsaharske Afrike so zdaj revnejše kot pred 10 leti. Krivci za gospodarski polom so pogosto politične težave in spopadi.

Varnost je predpogoj za razvoj. Spopadi ne uničijo le infrastrukture, med katero sodi tudi socialna infrastruktura, temveč tudi spodbujajo kriminal, odvrčajo vlagatelje in onemogočajo normalno gospodarsko dejavnost. Številne države in regije so ujete v začaran krog sporov, negotovosti in revščine.

Boj za naravne vire, zlasti vodo, ki se bo v naslednjih desetletjih zaradi globalnega segrevanja še zaostрил, lahko v različnih regijah povzroči še večje pretrese in migracije.

Evropa je še posebej zaskrbljena zaradi svoje energetske odvisnosti. Je največja svetovna uvoznica nafte in plina. Danes z uvozom pokrijemo približno 50 % porabe energije, leta 2030 pa se bo ta delež povzpел na 70 %. Največ energije uvozimo iz zalivskih držav, Rusije in držav Severne Afrike.

Ključne grožnje

Obsežen napad na katero koli državo članico je v tem času vse prej kot verjeten. Pač pa se Evropa sooča z bolj raznolikimi grožnjami, ki jih težje odkriti in predvideti.

Terorizem: Terorizem ogroža življenje, povzroča velike izgube, skuša načeti odprtost in strpnost naših družb ter predstavlja vse večjo strateško grožnjo celotni Evropi. Teroristična gibanja so vse boljše financirana, povezana prek elektronskih omrežij in pripravljena na uporabo neomejenega nasilja, ki lahko pripelje do velikega števila žrtev.

Zadnji val terorizma je zajel cel svet in je povezan z nasilnim verskim ekstremizmom. Razlogi zanj so zelo zapleteni, mednje pa sodijo pritiski modernizacije, kulturna, družbena in politična kriza ter odtujitev mladih, ki živijo v tujih družbah. Ta pojav zaznavamo tudi v naši družbi.

Terorizem te vrste si je Evropo izbral tako za tarčo kot tudi za svoja oporišča. Evropske države so in so že bile tarče napadov. Logistični centri celic Al Kaide so bili odkriti v Združenem kraljestvu, Italiji, Nemčiji, Španiji in Belgiji. Usklajeno delovanje na evropski ravni je neizogibno.

Širjenje orožja za množično uničevanje je morda največja grožnja naši varnosti. Ureditve, predvidene z mednarodnimi pogodbami, in sistemi nadzora izvoza so upočasnili širitev orožja za množično uničevanje in načine njegove dobave. Zdaj vstopamo v novo in nevarno obdobje, v katerem bi bili lahko priča tekmi oboroževanja z orožjem za množično uničevanje, zlasti na Bližnjem vzhodu. Nova odkritja bioloških znanstvenih vej bi v prihodnosti lahko povečala moč biološkega orožja; prav tako postajajo napadi s kemičnim in

Zadnji napad z orožjem za množično uničevanje je leta 1995 izvedla teroristična sekta Aum na tokijski podzemni železnici in pri tem uporabila strupeni plin sarin. Umrlo je 12 ljudi, več tisoč jih je bilo poškodovanih. Dve leti pred tem je sekta Aum po ulicah Tokia razpršila trose antraksa.

radiološkimi orožjem realna možnost. Širitev raketne tehnologije dodatno prispeva k nestabilnosti in bi lahko Evropo še bolj ogrozila.

Po najbolj grozovitem scenariju bi teroristične skupine pridobile orožje za množično uničevanje. V tem primeru bi majhna skupina lahko povzročila škodo v obsegu, ki so ga bile doslej sposobne le posamezne države in armade.

Regionalni konflikti: Problemi, kot so tisti, s katerimi se soočajo v Kašmirju, na območju afriških Velikih jezer in Korejskem polotoku, in spori v soseščini, zlasti na Bližnjem vzhodu, neposredno in posredno vplivajo na evropske interese. Nasilni spopadi ali zamrznjeni spori na naših mejah ogrožajo regionalno stabilnost, uničujejo človeška življenja ter družbeno in fizično infrastrukturo, ogrožajo manjšine, temeljne svoboščine in človekove pravice. Spopadi lahko vodijo k pojavu ekstremizma, terorizma in nedelovanja države ter omogočajo organizirani kriminal. Negotovost v regiji lahko spodbudi povpraševanje po orožju za množično uničevanje. V določenih primerih bo najbolj praktičen način za boj proti novim grožnjam, ki so pogosto težko opredeljive, razrešitev starejših problemov regionalnih spopadov.

Nedelovanje države: Slabo upravljanje – korupcija, zloraba moči, šibke institucije in pomanjkanje občutka odgovornosti ter civilni spori načenjajo državo od znotraj. V nekaterih primerih so zaradi tega propadle državne institucije. Najbolj znani nedavni primeri so Somalija in Liberija ter Afganistan pod Talibani. Propad države je mogoče povezati z očitnimi grožnjami, kot sta organizirani kriminal ali terorizem. Nedelovanje države je zaskrbljujoč pojav, ki ogroža globalni politični sistem in prispeva k regionalni nestabilnosti.

Organizirani kriminal: Evropa je glavna tarča organiziranega kriminala. Ta notranja grožnja naši varnosti ima pomembno zunanjo razsežnost: čezmejno trgovanje z drogami, ženskami, nezakonitimi migranti in orožjem predstavlja velik del dejavnosti kriminalnih združb. Organizirani kriminal je lahko povezan s terorizmom.

Takšne kriminalne dejavnosti so pogosto povezane s šibkimi ali nedelujočimi državami. V nekaterih državah proizvajalkah drog je k razpadu državnih struktur prispeval denar, prislужen z drogami. S prihodki iz trgovine z zlahtnimi kamni, lesom in osebnim orožjem se netijo spopadi v drugih delih sveta. Vse to ogroža pravno državo in sam družbeni red. Organizirani kriminal lahko v

skrajnih primerih obvladuje državo. Devetdeset odstotkov heroina, ki prispe v Evropo, se pridela na makovih poljih v Afganistanu, kjer se iz trgovine z drogo financirajo zasebne vojske. Večino tega heroina pretihotapijo balkanske kriminalne mreže, ki v spolno trgovino zaslužijo tudi približno 200 000 žensk od 700 000 žensk v svetovnem merilu. Nova dimenzija organiziranega kriminala, ki se ji bomo morali bolje posvetiti, je pomorsko piratstvo.

Če združimo te različne elemente – terorizem, pripravljen poseči po skrajnih oblikah nasilja, dostop do orožja za množično uničevanje, organizirani kriminal, vse šibkejši državni sistem in privatizacijo oblasti – bi bila Evropa zares lahko izpostavljena zelo radikalni grožnji.

II. STRATEŠKI CILJI

Živimo v svetu, ki nam nudi svetlejšo prihodnost, hkrati pa prinaša tudi resnejše grožnje, kot smo jih poznali. Prihodnost je delno odvisna tudi od naših ukrepov. Razmišljati moramo globalno in ukrepati lokalno. EU si je za ohranitev varnosti in spodbujanje svojih vrednot zastavila tri strateške cilje:

Obravnavanje groženj

Evropska unija dejavno ukrepa proti ključnim grožnjam.

- Po napadih 11. septembra je sprejela ukrepe, med katere sodijo sprejetje evropskega naloga za prijetje, načinov boja proti financiranju terorizma in sporazuma o medsebojni pravni pomoči z ZDA. EU se še naprej zavzema za okrepljeno sodelovanje na tem področju in izboljšanje obrambe.
- Že več let se zavzema za politiko neširjenja orožja. Pravkar se je dogovorila o nadaljnjem programu ukrepanja, ki predvideva ukrepe za okrepitev vloge Mednarodne agencije za atomsko energijo, strožji nadzor izvoza in boj proti nezakonitim pošiljkam in nedovoljeni dobavi. EU se zavzema za splošno spoštovanje ureditev, dogovorjenih z večstranskimi pogodbami, ter za poostritev pogodb in njihovih določb o nadzoru.
- Evropska unija in njene države članice nudijo pomoč za rešitev regionalnih sporov in ponovno delovanje držav, ki so propadle, tudi na Balkanu, v Afganistanu in DR Kongo. Ponovna vzpostavitev dobrega upravljanja na Balkanu, spodbujanje demokracije in omogočanje tamkajšnjim oblastem, da se spopadejo z organiziranim kriminalom, so najbolj učinkoviti načini za boj proti organiziranemu kriminalu v EU.

V obdobju globalizacije so lahko oddaljene grožnje prav tako nevarne kot tiste bližnje. Jedrske aktivnosti v Severni Koreji, jedrska tveganja v Južni Aziji in širjenje orožja na Bližnjem vzhodu so elementi, nad katerimi je Evropa zaskrbljena.

Teroristi in kriminalci zdaj lahko delujejo po celem svetu: njihove

V obdobju globalizacije so lahko oddaljene grožnje prav tako nevarne kot tiste bližnje ... Prva obrambna linija bo pogosto nekje na tujem.

Novo grožnje so dinamične ...

Nikoli ni prezgodaj za preprečevanje konfliktov in groženj.

dejavnosti v Srednji ali Južni Aziji lahko ogrozijo evropske države ali njihove državljane. Medtem se zaradi globalne komunikacije večja ozaveščenost v Evropi o regionalnih sporih ali humanitarnih tragedijah drugod po svetu.

Do hladne vojne in tudi med njo je naša tradicionalna predstava samoobrambe temeljila na nevarnosti napada. Nove grožnje pa pomenijo, da bo prva obrambna linija pogosto nekje na tujem. Te nove grožnje so dinamične. Nevarnost širjenja orožja je vse večja in če ne bomo ukrepali, bodo teroristične mreže postale vse bolj nevarne. Nedelovanje države in organizirani kriminal sta pojava, ki se širita, če ni protiukrepov, čemur smo bili priča v zahodni Afriki. To pomeni, da moramo biti pripravljeni na ukrepanje še pred izbruhom krize. Nikoli ni prezgodaj za preprečevanje konfliktov in groženj.

Nove grožnje niso izključno vojaške narave, kar je prav v nasprotju z veliko in vidno grožnjo za časa hladne vojne, in se jih ni mogoče ubraniti le z vojaškimi sredstvi. Za vsako grožnjo je potreben skupek različnih instrumentov. Širjenje orožja je mogoče omejiti z nadzorom izvoza ter političnimi, ekonomskimi in drugimi ukrepi, ob hkratnem reševanju globljih političnih vzrokov. Za spopadanje s terorizmom so nujna obveščevalna, policijska, pravosodna, vojaška in druga sredstva. V nedelujočih državah so morda potrebni vojaški instrumenti za vzpostavitev reda in humanitarna pomoč za odpravo posledic neposrednih kriznih razmer. Regionalni spori zahtevajo politične rešitve, vojaška sredstva in učinkovita policija pa so morda potrebni v fazi, ki sledi sporu. Z ekonomskimi instrumenti se omogoči obnova, s civilnim kriznim upravljanjem pa se pomaga ponovno vzpostaviti civilno vlado. Evropska unija je zlasti dobro pripravljena, da se odzove na vse razsežnosti takih pojavov.

Krepitev varnosti v naši okolici

Geografska lega tudi v obdobju globalizacije igra pomembno vlogo. V našem interesu je, da mejimo na države z odgovornimi vladami. Spopadi, v katere so vpletene sosednje države, šibke

Širitev ne sme postaviti novih ločnic v Evropi.

Prednostna strateška naloga Evrope je rešitev arabsko-izraelskega spora.

države, kjer cveti organizirani kriminal, nedelujoče družbe ali nenadzorovana rast prebivalstva na obmejnih področjih z Evropo, so problemi, s katerimi se sooča Evropa.

Vključevanje držav pristopnic povečuje našo varnost, vendar EU tudi vse bolj približuje nemirnim območjem. Zavzemati se moramo, da bi vzhodno od Evropske unije in na mejah Sredozemlja nastala skupina držav z odgovornimi vladami, s katerimi bi negovali tesne odnose, temelječe na sodelovanju.

Pomen tega najbolje odraža primer Balkana. Stabilnost regije ne ogroža več izbruh večjih spopadov, in sicer zahvaljujoč usklajenim prizadevanjem z ZDA, Rusijo, Natom in drugimi mednarodnimi partnerji. Verodostojnost naše zunanje politike je odvisna od utrditve naših dosežkov v tej regiji. Evropska perspektiva vključuje tako strateški cilj kot tudi spodbudo za reforme.

Ne želimo si, da bi s širitvijo postavili nove ločnice v Evropi. Prednosti ekonomskega in političnega sodelovanja morajo ponuditi tudi našim sosedom na vzhodu, hkrati pa moramo reševati politične probleme v teh državah. Čas je, da se odločneje in dejavneje posvetimo problemom, s katerimi se soočajo države na južnem Kavkazu, ki bo slej ko prej naša sosednja regija.

Evropska prednostna strateška naloga je rešitev arabsko-izraelskega spora. V nasprotnem primeru so možnosti za rešitev drugih problemov na Bližnjem Vzhodu zelo majhne. Evropska unija mora ostati dejavna in pripravljena zagotoviti sredstva vse do rešitve tega problema. Rešitev, za katero se Evropa že dolgo zavzema, tj. soobstoj dveh držav, ima že široko podporo. Za izvajanje bodo potrebna skupna prizadevanja in sodelovanje Evropske unije, Združenih držav Amerike, Združenih narodov, Rusije in držav v tej regiji, predvsem pa Izraelcev in Palestincev.

Sredozemlje se na splošno še naprej sooča s problemi gospodarskega nazadovanja, socialnih nemirov in nerešenih sporov. Za doseg interesov Evropske unije je nujno nadaljnje sodelovanje s partnerji v Sredozemlju, in sicer z učinkovitejšim ekonomskim, varnostnim in kulturnim sodelovanjem v okviru barcelonskega procesa. Razmisliti moramo tudi o širšem sodelovanju z arabskim svetom.

MEDNARODNI RED, KI SLONI NA UČINKOVITEM VEČSTRANSKEM SISTEMU

V svetu globalnih groženj, globalnega trga in globalnih medijev sta varnost in blaginja vse bolj odvisni od učinkovitega večstranskega sistema. Naš cilj je razvoj močnejše mednarodne družbe, uspešno delujočih mednarodnih institucij in na pravih temelječega mednarodnega reda.

Evropska unija je zavezana varovanju in razvijanju mednarodnega prava. Temeljni okvir mednarodnih odnosov je Ustanovna listina Združenih narodov. Glavna pristojnost Varnostnega sveta je ohranjanje mednarodnega miru in varnosti. Ena od evropskih prednostnih nalog je okrepiti OZN in ji omogočiti, da bo lahko izpolnjevala svoje naloge in učinkovito delovala.

Naši varnost in blaginja sta vse bolj odvisni od učinkovitega večstranskega sistema.

Evropska unija je zavezana varovanju in razvijanju mednarodnega prava. Temeljni okvir mednarodnih odnosov je Ustanovna listina Združenih narodov.

Želimo, da bi bile mednarodne organizacije, ureditve in pogodbe učinkovite v boju proti grožnjam mednarodnemu miru in varnosti, zato moramo biti v primeru, da bodo njihove določbe kršene, pripravljeni na ukrepanje.

Ključne institucije mednarodnega sistema, kot so Svetovna trgovinska organizacija (STO) in mednarodne finančne institucije, so sprejele nove članice. STO se je pridružila Kitajska, Rusija pa se o pridružitvi še pogaja. Zavzemati se moramo za širitev članstva teh institucij in ohranitev njihovih visokih standardov.

Osrednji element mednarodnega sistema so transatlantski odnosi. To je v interesu obeh strani, hkrati pa krepi tudi celotno mednarodno skupnost. Nato je pomemben odraz teh donosov.

Regionalne organizacije prav tako krepijo upravljanje v svetovnem merilu. Za Evropsko unijo sta moč in učinkovitost OVSE in Sveta Evrope posebnega pomena. Druge regionalne organizacije, ko so ASEAN, MERCOSUR in Afriška unija, pomembno prispevajo k večjemu redu v svetu.

Pogoj na pravih temelječega mednarodnega reda je, da se pravo razvija ob upoštevanju razvoja dogodkov, kot so razširjanje orožja, terorizem in globalno segrevanje. Naš interes je nadaljnji razvoj obstoječih institucij, kot je Svetovna trgovinska organizacija, in pomoč novim, kot je Mednarodno kazensko sodišče. Iz lastnih izkušenj vemo, da se s krepitvijo zaupanja in nadzorom nad orožjem veča varnost. Takšni instrumenti lahko pomembno prispevajo tudi k varnosti in stabilnosti v bližnjih in bolj oddaljenih državah.

Kakovost mednarodne družbe je odvisna od vlad, ki so njen temelj. Najboljša zaščita naše varnosti je svet, sestavljen iz demokratičnih držav z dobrim vodenjem. Širjenje dobrega vodenja, podpora družbenim in političnim reformam, boj proti korupciji in zlorabi moči, vzpostavitev pravne države in varstvo človekovih pravic so najboljša sredstva krepitve mednarodnega reda.

Trgovinske in razvojne politike so lahko mogočna spodbuda za reformo. Evropska unija s svojimi državami članicami je kot največja donatorka uradne pomoči in največja trgovinska sila na svetu najbolj usposobljena za doseg teh ciljev.

Prispevek k boljšemu upravljanju, in sicer s programi pomoči, izpolnjevanjem pogojev in usmerjenimi trgovinskimi ukrepi, ostaja pomemben element naše politike, ki ga moramo nadalje okrepiti. Svet, ki je pravičen do vseh in vsem nudi priložnosti, bo bolj varen za Evropsko unijo in njene državljane.

Številne države so obrnile hrbet mednarodni skupnosti. Nekatere so se izolirale, spet druge vztrajno kršile mednarodne norme. Želimo, da se te države ponovno pridružijo mednarodni skupnosti, zato mora biti EU pripravljena nuditi pomoč. Tiste, ki tega ne bodo želele, se morajo zavedati, da ima to svojo ceno, ki jo bodo plačale tudi v odnosih z Evropsko unijo.

III. POSLEDICE ZA EVROPSKO POLITIKO

Zunanja politika Evropske unije je vse bolj usklajena, krizno upravljanje pa vse bolj učinkovito. Na voljo imamo instrumente, ki bi jih lahko učinkovito uporabili, kar smo že dokazali na območju Balkana in v bolj oddaljenih regijah. Toda če želimo prispevati svojim zmožnostim primerno, moramo biti bolj dejavni, bolj usklajeni in bolj sposobni ter sodelovati z drugimi.

Razviti moramo strateško kulturo, ki bo omogočala zgodnje, hitro in po potrebi grobo posredovanje.

Bolj dejavni pri doseganju strateških ciljev. To velja za celoten spekter instrumentov za krizno upravljanje in preprečevanje konfliktov, ki ga imamo na voljo, vključno s političnimi, diplomatskimi, civilnimi in vojaškimi, trgovinskimi ter razvojnimi dejavnostmi. Politike morajo biti aktivne, da bi se lahko zoperstavili novim dinamičnim grožnjam. Razviti moramo strateško kulturo, ki bo omogočala zgodnje, hitro in po potrebi grobo posredovanje.

Kot Unija s 25 državami članicami in obrambnim proračunom v višini 160 milijard EUR, bi morali biti sposobni sočasno vzdrževati več operacij. Še posebej bi lahko prispevali z razvojem operacij, ki bi vključevale tako vojaške kot tudi civilne zmogljivosti.

EU mora podpirati Združene narode, saj se ta organizacija odziva na grožnje mednarodnemu miru in varnosti. EU se je zavezala, da bo okrepila sodelovanje z ZN pri pomoči državam, ki so prestale spopade, in povečala podporo ZN v kratkoročnih situacijah kriznega upravljanja.

Sposobni moramo biti ukrepati, še preden se razmere v državah v naši okolici poslabšajo in pojavijo humanitarne krize ter ko se pojavijo dokazi o širjenju orožja. S preventivnim delovanjem se lahko izognemo resnim problemom v prihodnosti. Bolj odgovorna in dejavna Evropska unija bo imela večjo politično težo.

Bolj sposobni. Bolj sposobna Evropa je dosegljiva, vendar bo za uresničitev našega potenciala potreben čas. Z dejavnostmi, ki so v teku – zlasti ustanovitev obrambne agencije –, smo na pravi poti.

Da bi naše vojske postale bolj prilagodljive in mobilne sile in da bi se lahko postavile po robu novim grožnjam, je treba za obrambo nameniti več sredstev, ki naj bodo bolj učinkovito uporabljena.

Sistematična uporaba združenih in deljenih sredstev bi zmanjšala podvajanje, znižala režijske stroške in srednjeročno povečala zmogljivosti.

Pri vsakem večjem posredovanju je začetni vojaški učinkovitosti sledila vsesplošna zmeda. Potrebujemo večje zmogljivosti, da bi bili vsi potrebni civilni viri učinkoviti med kriznimi situacijami in po njih.

Okrepljene diplomatske zmogljivosti: potrebujemo sistem, ki bo združeval vire držav članic in sredstva institucij EU. Za reševanje bolj oddaljenih in nam bolj tujih problemov se moramo z razmerami bolje spoznati in izboljšati komunikacijo.

Skupne ocene tveganja so najboljša osnova za skupne ukrepe. To zahteva boljšo izmenjavo obveščevalnih podatkov med državami članicami in s partnerji.

Pri povečanju zmogljivosti na različnih področjih moramo imeti v mislih širši spekter misij. Vključujejo lahko skupne operacije razoroževanja, podporo tretjim državam v boju proti terorizmu in reformo varnostnega sektorja. Med zadnje našete točke bi sodil del širše izgradnje institucij.

Stalni sporazumi med EU in Natom, zlasti dogovor "Belin Plus", krepijo operativne zmogljivosti EU in določajo okvir za strateško partnerstvo za krizno upravljanje med obema organizacijama. To odraža našo skupno odločenost za spopadanje z izzivi novega stoletja.

Bolj usklajeni. Odločilen element skupne zunanje in varnostne politike in evropske varnostne in obrambne politike je dejstvo, da smo močnejši, če ukrepamo skupaj. V zadnjih letih smo oblikovali številne instrumente, vsakega s svojo zgradbo in svojimi razlogi.

Današnji izziv je, kako združiti različne instrumente in zmogljivosti: evropske programe pomoči in Evropski razvojni sklad, vojaške in civilne zmogljivosti držav članic in druge instrumente. Vsi lahko vplivajo na našo varnost in na varnost tretjih držav. Varnost je prvi pogoj za razvoj.

Diplomatska prizadevanja, razvoj, trgovina in okoljske politike bi morale slediti istemu načrtu. V kriznih razmerah ni nadomestila za enotnost poveljevanja.

Boljša usklajenost med zunanjim delovanjem in politikami na področju pravosodja in notranjih zadev je ključna v boju proti terorizmu in organiziranemu kriminalu.

Instrumenti EU in zunanje dejavnosti posameznih držav članic morajo biti bolj usklajeni.

Tudi na regionalni ravni je treba uskladiti politike, zlasti pri reševanju sporov. Le redko lahko probleme reši samo ena država oziroma jih je mogoče rešiti brez pomoči iz regije, kar so na različne načine pokazale izkušnje, pridobljene na Balkanu in Zahodni Afriki.

Sodelovanje s partnerji. Le malo je vprašanj, ki jih lahko rešimo sami, če sploh je kaj takih. Zgoraj opisane grožnje so skupne grožnje in z njimi se soočamo skupaj z našimi najbližjimi partnerji. Mednarodno sodelovanje je nujnost. Zastavljene cilje moramo uresničevati s pomočjo večstranskega sodelovanja v mednarodnih organizacijah in prek partnerstev s ključnimi akterji.

Na področjih, na katerih sodelujeta, sta Evropska unija in ZDA lahko svetovni velesili na strani dobrega.

Transatlantski odnosi so nenadomestljivi. Na področjih, na katerih sodelujeta, sta Evropska unija in ZDA lahko svetovni velesili na strani dobrega. Prizadevati bi si morali za učinkovito in uravnoteženo partnerstvo z ZDA. To je še dodatna spodbuda za EU, da nadgradi svoje zmogljivosti in izboljša usklajenost svojega delovanja.

Še naprej si moramo prizadevati za tesnejše odnose z Rusijo, ki igra pomembno vlogo pri naši varnosti in blaginji. Spoštovanje skupnih vrednot bo izboljšalo napredek pri doseganju strateškega partnerstva.

Naša zgodovina, geografska lega in kulturne povezave nam omogočajo povezovanje s celotnim svetom: našimi sosedi na Bližnjem Vzhodu, partnerji v Afriki, Latinski Ameriki in Aziji. Ti odnosi so pomembno bogastvo, ki ga moramo izkoristiti. Zlasti pa bi se morali zavzemati za razvoj strateških partnerstev z Japonsko, Kitajsko, Kanado in Indijo ter vsemi, s katerimi si delimo skupne cilje in vrednote, in jim biti pripravljeni pomagati.

Sklepi

Živimo v svetu, ki prinaša nove nevarnosti, vendar tudi nove priložnosti. Evropska unija lahko veliko prispeva, tako v boju proti grožnjam kot tudi pri omogočanju uresničevanja priložnosti. Dejavna in sposobna Evropska unija bo pustila sledi na svetovnem prizorišču. In s tem prispevala k učinkovitem večstranskem sistemu, ki bo omogočil pravičnejši, varnejši in bolj združen svet.